

Latweeschu Awises.

No. 21.

Zettortdeenâ 27. Maiji.

1865.

Zaunas sinnas.

Kurfemmé. Tullkumas pilfatâ Deewam schehl isgahjuschá neddelâ 17tâ Maiji wehja laikâ iszehlees ugguns kahda spirikts desilateera nammâ un kaut gan puhlejusches ar wissu spehku ugguni dsehst, tad ugguns ar wehju arweenu tablaki nonefts aprihjis 45 ehlas! No schihm irr 19 dshwojamas ehlas gluschi nodegguschas, 3 dshwojamas ehlas no ugguns maitatas un 24 pee dshwojameem nanmeem peederrigas ehlas lihds pamattam nodegguschas! Tikfai weena weeniga no schihm nodegguschahm ehlahm peederr kristigam zilwekam, tahs zittas nodegguschas ehlas peederr schihdeem. Zittas no schihm effoht ugguns-assekuranzes beedribâ apdrohschinatas bijuschas un tee nu gan Deewam parteiks no firds, ka gohdigu un gudru padohmu pee laika klawfijuschi, to masu maksu kas pee ugguns-assekuranzes beedribas ja-cemakfa ilgaddus naw schehlojuschi un nu sawu pee ehlahm zeestu skahdi dabbus ismaksatu. Kaut jelle no tam katrs nemtohs labbu mahzibu, kam irr ehlas, bet maso gadda maksu schehlodams jeb schahdas tahdas aplamas un leelas dohmas par assekuranzes beedribahm galwâ turredams, ne grihb un ne leel apdrohschinahst nei sawas ehlas ugguns assekuranzes beedribâ, nei sawus laukus prett krussu apdrohschinajis kruffas assekuranzes beedribâ. Taggad pawassars klahst un wassara peesteidsahs klahst, tas laiks, kur katrâ deenâ nelaimé ar krussu warr lauzineekem useet; ne sinni kad un kurrâ. — Taggad nu wehl irr laiks steigtees un peeteiktees pee kruffas affeku-

ranzes beedribahm Kurfemmé un Widsemmé; — tad lai nu ta ne darrjits neweens ne dabbutu to noscheht ar ruhktahm schehluma affarahm. Leezeet to wehrâ — mihli gohdigi lauzineeki! Pascham mannim gan naw nelahdu zitti lauku nedf plawu nedf gannektu, ka tikfai ta no ta Kunga mannim ustizzeta Deewa druwa, manna mihka draudse — tomehr no firds ruhpejohs arri par mihku Latweeschu laizigu un garrigu labklahschanu Kurfemmé un Widsemmé zil sinnadams un spehdams, un tadeht schohs wahrdus teem attal esmu Awises lizzis.

Zelgawa. Tahdâ siltâ un fausâ laikâ gaidijam mihlo leetu, — té 18tâ Maija wakkarâ usnahza bahrgs laiks ar tik maktigu leetu, ka itt ahtri pilfata eelas weetahm tâ peeplohda, ka brisjus bij jabreen pee daschu eelu stuhrahm. Nu nakti fazehlahs auka un lihds 21mai Maija deenai neganti plohsijusees un dauds kohkus aplaususe. Peektdeenas wakkarâ palikka lohti wehse auffs laiks un nakti fallis, tâ ka leddus bijis! Lai Deews swehti scho gaddu ar augligu gaisu, jo dauds weetas rudsu lauki effoht wahji un daschâ weetâ nelahdi rudsi ruddeni naw eesehti leela flapjuma deht.

Zelgawa. Kurfemmes landaga kungi sawu darbu til tahlu pawaddijuschi, ka us swehtkeem warrejuschi pahbraukt mahjâs.

Mihga. No muhsu Awischu Nr. 14 sinnafeet, ka 15tâ Juhna deenâ 1865 Mihgâ fahlfes ta leela lauku kohpeju leetu, rihku, lohpu un sirgu rahdischana, — un kas taggad Mihgâ bijis, tas

buhš ar azzim redsejis, kahdas ehlas un schluhnus no dehteem un plankahm tur taifa tai leela plazzi stary pilfata un stary Behterburgas Uhrrihgu, kurrös salil-schoht tahš fawestas rahdijamas lauku kohpeju leetas, augtus, rihkus, sirgus un lohpinus. Parleekam smukku taifischoht wissu to weetu, isgresnotu ar dahrgahm pukkeh, paschâ widdü arri ir tahdu alku, kas uhdens stabbu usdenn gaisâ un kurra uhdens puttedams un faulê mirdsedams tuhstoschu tuhstoschâs pillitês attal nokriht semmê un kahdu warrbuht wehl ne effi redsejis fawâ muhschâ. Tur arri taifsoht leelu trakteeru issalkuscheem un isslahpuscheem stattitajeem un ir brangs muhschâs ne truhstoschoht. Buhš gan wehrts nobraukt Rihgâ un wissu to redseht, un daschu labbu leetu un mahzibu eewehrojees pahrnaht mahjâs gudrakê nekâ turpu aibrauzis. Tad nu attal paslubinajam mihtus lauzineelus, lai latrê lam tikkai ta eefpehschana jeb kahda wajadfiba Rihgâ, ne kawejahš taîs deenâs turpu nobraukt; jo tas rubulis, lo ar to notehrehs, teem ne buhš janoschelo. Bet lai arri illatêrê gohdigs un ruhpiğs lauzineels, kas kahdu teizamu rahdijamu sirgu, lohpinu, augli jeb rihku buhtu patš isaudsinajis, tas lai to noliktâ laikâ peemelde un nowedd pee rahdischanas kumitetes sikkretahra, Jung Stillinga lunga, kas mahjo Rihgâ, Schweinfurtes nammâ, kalku eelas stuhri, — ka arri pelnitu gohdu par fawas dshwes un ammata gudru un ruhpiğü kohpschana warretu dabbuht. Ir no sweschahm semmehm buhš dauds to, kas weddihs fawu leetu jeb lohpinu rahdiht, un pateesi wehrts buhš turpu no-eet stattitêes.

Rihgâ. Widssemes gubernements waldischana isfluddinajuse, ka Ministera kungs pahre walts eefschligahm leetahm apstiprinajis to Widssemes landaga spreedumu: ka no schi laikâ Widssemê wairs nebuht ne drihtsoht no jauna notaisiht tahdas kuntraktes, kurrâs mahjas tohp dohtas us klausibu jeb renti un klausibu, un ka tahdahm kuntraktehm, kurrâs mahjas taggad jaw irr isdohtas us klausibu jeb us renti un klausibu, lihds 23schai Aprila deenai 1868tâ gaddâ wissur buhš nobeigt un pawissam nozelt; — ka Widssemes semneekem irr wehlehts un rekte dohta, Krohna un muischneeku muischas muischu semmi un kas pee muischahm peederr, nemt us renti (arrenti), tad tee rentedami til ween to usnemmahs, kas pee lauku kohpschanas peederr, bet ne to rekti: landagôs, kirpehles un pastos fanahlschanâs to balfi isdoht, kas schihm muischahm peekriht isdoht (Stimmberechtigung des Gutes) un tad arri ka muischaspolizeja un muischas-waldischana irr isdarrama no pagasta-teefas; arri nebuht ne drihtst notaisiht nedf teefas ruffôs korroborereht tahdas kuntraktes, zaur

kurrâhm tahdeem mahju saimneekem, kas irr Kreewu basnizas tizzigi, taptu uslittas kahdas nodohschanas un darrischanas pee Lutteru basnizas jeb pee Luttera basnizas muischahm, skohlahm un weetahm (Anstalten).

Waslawâ kahda puhraanna namma schluhni Stâ Maiji ugguns iszehlees un wehja laikâ 5 nammi nodegguschi. Tikko scho ugguni uswarrejusch, jaw sahjis degt pee Nowajas Derewnajas wahrteem, un tē nu 58 semneeku ehlas isdegguschas. Attal 9tâ Maiji no rihta Sublowas saldata ferwas nammâ ugguns iszehlees Dorogomiffias Uhrwaslawâ un 3 nammi nodegguschi. Tizz ka besdeewigas rohkas ugguni celaiduschas.

„Seemela paste“ raksta, ka 11tâ Maiji Kossowas pilfatê Tambowas gubernementi Deewam schehl ar ugguni nopohslihts tappis; jo nodegguschi 1500 nammi, 900 bohdes un 4 basnizas. Sadedsis 1 preesteris un kahdas 30 ferwas un behrni. — Kossowas pilfatâ 1863 bija 28 tuhst. zilweki, stary scheem 1500 kaupmanni, 14 tuhst. birgeri un 9 tuhstoschi krohna semneeki. Stary teem 2400 nammeem bijusch 200 muhreti nammi. — Ir Tweres pilfatâ 9tâ Maiji wakkarâ iszehlees ugguns un isdegguschi 7 nammi, 4 kohka un 3 muhretas bohdes, — wehl zitti nammi eedegguschi, bet isglahbti.

Behterburga. Telegrawes sinna no Riborgas 15tâ Maiji raksta, ka tē atnahkusch, tee karee-luggi, kas muhsu nelaika Krohnamantineeke Leelwirsta Nikolai Aleksandrowitscha lihki wedd us Behterburgu, ka tur par nelaika dwehseli mischas noturrejuschi un patš Dahnu kchnisch klastu bijis, un tad tee luggi aigahjuschi fawu zellu. — Telegrawes sinna no 17tas Maija deenas raksta, ka Admirals ar scheem luggeem nakri aigahjis no Mses fallas. (Scho fallu gan wehl peeminnefet no Dahnu karee laikâ.)

„Seemela paste“ raksta, ka muhsu Kungs un Keisers luhdis Krohnamantineeke augstu bruhli, Dahnu prinzeffeni Dagmaru, atnahkt Behterburgâ, un ka fohlijuse nahkt.

14tâ Maiji Behterburgâ abraukusch Leelwirstê Michail Nikolajewitsch un Leelwirstene Weodorowna ar teem Leelwirsteem Nikolai, Michail un Georg Michailowitsch un ar Leelwirsteni Anastasiu Michailowna.

Berline. Ministeri un landagôs taggad darbojahs ar spreedumu par to naudu, lo Dahnu karee Bruhschi itehrejusch un kas isneffoht 40% milljonu rubuku. Redsi zil dahrga leeta irr karsch. Ne gadda laikâ tur naw karejuschi un Bruhschi ween ar to til dauds naudas isdewusch. Kur tad nu wehl ta nauda, lo Gistreikeris un Dahnis ar scho karee tehrejusch.

Bruhš ar Gistreikeri Schleswig-Olsteines labbad wehl ne warr gallâ tikt, jo gaddahs arweenu wehl

schahdi tahdi kaweffi un wiffadas leetas, las aiskawe, ka tee weenä prahtä ne ware fa-eet. Taggad nu nosprecduschi, ka buhs fa-aizinaht Schleswig-Dlsteines landagus un scho semmu iswehletus wihrus, lai tee isteiz, fo tee ihsti wehlejahs. Bet nu Gistreikeris un Pruhhs taggad ar to darbojahs, pehz kahdeem liffumeem, woi nu pehz 1848ta gadda jeb pehz 1854ta gadda liffumeem, Schleswig-Dlsteines iswehlejamus wihrus buhs liff iswehleht. Nupat Pruhhs laidis grabmatu Gistreikerim, ka pehz 1854ta gadda liffumeem effoht jaturrachs.

Parise. Keisers Napoleons wehl irr Awrika, fur winsch to pee Sprantschu walsts peederrigu Allschires semmi apluhfo, gribbedams tur wiffu labbaki cetaifihht un par meeru gahdaht, jo tur tee Muameda tizzigee Aroberi un Kabili arweenu nemeerigi un pa laikam atkal dumpi zeff prett waldischanu. Zsigahjuscha un schinni gadda atkal ar teem bij jakaujachs.

Amerika. Kad nu Seemet-Amerikas brachtu karsch tiklabb ka pabeigts un Mejikas isdihhts presidente Suarez un winna draugi tizz, seemelneekeem ne palihloht, ka Sprantschi Mejika zehluschi Maksimilianu par keiseru, tad tee zerre, ka seemelneeki nahlschoht Suarezam palihga un peepalihdseschoht karroht prett Mejikas jauno keiseru. Tadeht nu Suarez draugi taggad fahf Seemet-Amerika faderrecht un salaffiht no kara atlaiftus saldatus un schahdus tahdus laudis, las lai ar teem eet un celauschahs Mejika un palihds Suarezam. Sprantschi un ir Calenderi ne warr nowehleht, ka nu Mejika atkal isjeltahs leelaks dumpis un karsch, un ir pats jaunais Amerikas presidente Johnsons to ne gribb un schis tadeht sawa walsti aisseedhis, ka ne drihlt te derrecht nekahdu palihgu Suarezam.

Seemet Amerika taggad tik ne wiffi wehrguwalstneeku generali ar saweem kara pulkeem padewuschees seemelneeku waldischanai, un tiklai pahris generalu un zitti itt nilni dumpineeki wehl ne gribb padohtees; bet zil ilgi tee nu warrehs weeni paschi turretees prettim tahdam leelam spehkan, kad no wiffahm mallahm tohs fahls spaidiht. Deesgan aplam un nelabbi tee gan darra, bet pasaulle jelle nekad naw truhluschi tahdi, las ne ar labbu nedf ar launu ne gribb klauffiht un sawu galwu nehmuschees turrachs prettim Deewam un zilwekeem tik ilgi, kamehr salaufti jeb dilla pohsta paschi eeffrehjuschi. Mufu laikds tahdi gan warrejuschi nemtees papilnam stipras mahzibas, bet woi tad tahdi nemeerigi un pahrgalwigi gudrineeki irr mahziami un gohdigu padohmu gribb peenemt? Ne, un nebuht — pirms pohsts un gals klacht! No frds tahdi apmahniti pateesi irr noschehojami!

Seemelneeku waldischana ka sinneet leelu nandu isfohlitjuse doht kam, las wehrguwalstneeku isbehgufschu

presidenti Dawi un winna waldischanas palihgus fa^akerfchoht, un arri issuhtijuse jahneeku pulkus, las winnu pehdas dsinnuschi tik ilgi, kamehr nu isdeweess tohs useet, aplenzehht un fanemt Dawi ar wisseem saweem palihgeem un generaleem, las pee winna wehl bijuschu. Generala Wilsona jahneeki schohs un arri Dawa laulatu draugu, mahsu un brahli lihds ar teem palkawneekeem Harrisonu, Morri, Johnsonu, Libbeku un Hartewai, faheruschu pee Irwinwilles Georgias walsti, 75 juhdses no Masones pilfata. Wilsona jahneeki no diwahm puffedmzturpu nahloht fahfuschu weens pulks us ohtru schaut, tizzedami ka effoht eenaidneeki un Dawa kara-wihri, un pirms atsinuschu, ka nekahdi eenaidneeki bet abbi pulki Wilsona jahneeku, jaw 2 bij noschauti un 5 fahschauti. Dawis redsoht ka aplenzehhts, isgehrbees seewischlu drehbess un mescha eebehdhis ar leelu nasi (daggu) rohta; bet neneeka ne palihdsjis — jo kad winnu ar rewolwera pistoli gribbejuschi noschaut, tad padeweess. Ar wisseem winna beedreem to nu nowedduschu pee seemelneeku presidentu Johnsona un nu tohs fahls teefahht.

Nelaita presidentes Lincolna slepkawa Boota beedrus taggad leelaka teesa teesa, bet wehl ne warrejuschi flaidri peerahdiht, ka tee to slepkawibu padarrijuschu ar wehrguwalstneeku waldischanas un presidentes Dawa sinnu. — S—3.

Bauska. 27ta Aprili nodedsa Bauskas pilskunga pagasta Ruhgum fahdschas, pawiffam trihs mahjas. Ugguns iszehlahs kahda laidara un diwju stundu laikä bija dewinas ehkas ugguns leefmas. Ka glahbschana nekahda ne bij, to warr gan dohmaht; palikka wiffi bes maies, bes lohpu barribas un bes pee dschwoschanas wajjadsigahm leetahm. Weenahm mahjahm ne bij fainneeki paschi mahjas. Kad wallara pahrbrauzä, tad wairak ne atradda ka wehl kuhpedamas, fwehlodamas pelnu gubbas, ne bij ne weena weeniga ehka wairas atkluse, wiffas bij no ugguns aprihtas, un turklacht patte fainneeze bij flimma un wajjadseja woi nu appalksch pilkas debbes nakti pahrwaddiht jeb eet us fainneem nakts mahjas luhgtees. Wehl japeeminn, ka zitti pee ugguns grehka glahbschanas bij pateesi ka kristigi zilweki isturrejuschees un tuwaku nabbadsibu glahbdami paschi sawu dschwibu ne taupijuschu. Nelaimigo mahju zitti gahjeji bij fainneeka mantu glahbdami kahwuschu paschi sawu fadegt. Bet Deewam schehl zitti atkal bij atnahfuschu sagt un laupiht. Zitti falka, ka ugguns zehlfrees no pihpeem, bet to wehl ne warr flaidri sinnaht. Lai nu buhtu schä jeb tä, tomehr ne nemm par launu, mihtais smehtmanni, ka tewim taggad usfauzu, kad ne wairak, tad tahdas weetäs to kuhpinaschanu atstahht, fur warr nelaimze zeltees. Bet tu warrbuht dohmasti: „Nu, esmu pats

deefgan prahstigs, mannim ne waijaga wis pamahzi-taja, zaur manni wehl naw wis nelaimē notiffufe.“ Bet, draugs, tad zaur tawu smehkeschanu nelaimē notifs, tad to warrest pawiffam atstah un tas notiffufchu wainu wairs ne warrests glabht. Daschs attal dohmahs, ka tad augsti, mahziti lungi smehke un tohs neweens ne aisteeft. Rungeem skaidrās, tibrās istabās smehkedameem rekti til nelaimē warr atgadditees, bet tew laidarā, schluhnds un rijās jau jo beesi, bet ne gribbu wis lungus aibildinaht, ir daschi no winneem kwehpina sew un zitteem par samaltaschanu un skahdi. Pateesi, ja smehkeschanu tur ne warr peezeest, fur sewi jeb zittus pohstā un nelaimē eegrusch, tad to wairak mihto par Deemu un ezest sew par elka deemu, un gruhsta atbildeschana buhs jadohd sohda deenā.

Baufka. Maija mehnescha eefahkumā atradda Borosmindes Juglu Wannag fainneeku leelzeka grahwi eekrittuschu un nosittuschohs, jo ratti tam bij uskrittuschi wirfū un to peegallinajuschi. Wihrs wehl bij paschā labbumā, warrbuht 35 gaddus wezs, un tā tad winsch uf ahtru un breefmigu wihsi no schihs pasaulēs schkihrees, bet Deewam schehl pats zaur sawu wainu, bij no pilfata braukdams eetaisijis frohgā leelaku duhschu, un ta tad sawā dullumā grahwi eebranzis un no ratteem nosifts. Lai Deews irr schehligs winna dwehselei.

J. R.

Enlantē kahds gudrs wihrs rakstamu maschihni isgudrojis. Rakstamais rihts naw wis spalwa jeb bleistikkis, bet dimants, kahds, ar kurreu glahsneeki glahses greech, un schis dihmants uf glahses raksta. Scha maschina isgudrotajs aprehkinajis, ka uf weenu □ zellu leelu glahses gabbalu warroht bihbelees wezzo un jauno testamenti zaur zaurim **22 reifas** usrakstih!!! — Tā raksta kahdas Wahzu awises. — Woi tas gan teesa warretu buht?

Adolf Allunau.

— Weena deena skohlmeistera dschwesgahjumā.

(Stattens Nr. 20.)

„Bet ko tad Zuchs gribbeet, mihti lautini?“ skohlmeisters sauza winneem pretti. „Zuchs tal sinneet, ka es ko labpraht neredsu, ka Zuchs, flimmi buhdami, wiffi kohpā schē amahziet. Ihpaschi Tu, Peter Stauermann, ar Tawu salauftu rohku, un Tu, Bartels, ar Taweem wahjeem lohzeleem, un nu wehl Zuchs, mihta Maija, ar klību kahju! Zuhfu sohli buhs Zums deefgan smaggi bijuschi. Nofeschatees tad nu un atpubschatees! Bet netaisiet man nekahdas plahpas, mihti lautini, Zuchs sinneet ka es tahs nezeeschu! Nahzeet

schurp Maija schē! us scho benki! Lai Deews Zums palihds! Buhtu Zuchs labbat wiffi mahjā palikkuschi!“

„Ne, ne, mihtajs skohlmeister lungs!“ brehze scheezits zaur zittu un speedahs tam wezzam wihrām klah-tak, „ne, tas irr muhsu mihtakajs zelsch, tad mehse pee Zums nahkam, Zums isteikt, ka mums ap firdi un ko winna sajuht! Pateizigs zilweks panesē labpraht arr gruhstakus sohkus. Mehse wiffi pateizamees Zums no firds dibbena un luhdsam Deemu preeksch Zums, mihtajs skohlmeister. Mihtajs Deews lai Zums wiffu atmaksa, ko Zuchs mums labbu darreet!“

„Kluffu, kluffu, effect tal kluffu!“ skohlmeisters scheem ussauze, turklat bahygs illikdamees, un grohsija stipri sawas brillēs, lai affaras neredsetu, kas winnam negribboht isspeedahs. „Kluffu, behrni! Kad Zuchs wehl weenu wahrdinu runnaseet, tad es palikkuschi dufmigs un eeschu probjam.“

Tee nabbaga lautini palikka kluffu un noduhra azzis uf semmi, jo firds winneem bija pilna un buhtu winnu labpraht preeksch sawa labdarritaja iskrattijuschi. — Sweschajis lungs, kas arr attal wiffu scho notikkumu kluffam bija noskattijees, gan mannija, ka skohlmeisters scheem leedsa sawu pateizibu dsirdamōs wahrdōs isteikt, winsch nostahjajs ahtri pee skohlmeistera un sneedsa winnam firnigi sawu rohku.

„Nenemmeet par launu, mihtajs draugs,“ winsch fazzija, „bet es tal labpraht gribbetu sinnaht, kahdas waijadstibas dehl schee lautini pee Zums nahkuschi.“ Uf teem zitteem greefees, winsch teiza: „Man rahdahs, ka Zuchs sawu skohlmeistera lungu mihtu turreet.“

Tas nu bija, ka tad slushchas atdarritu, tā schahwahs un tezeja wahrdi no scho lautinu muttes un skohlmeisters nespehja winnus ilgaki noturreht. — Nu nahze gaismā, ka winsch tschetrdefinit gaddus behrnu garrigu labbumu kohpdams zeemā darbojees! Nu nahze gaismā, kahds ustizzigs strahdneeks winsch sawā ammatā un ta Kunga wihna kalnā bijis! Nu nahze gaismā, ka winsch pats sawai muttei waijadfigu barribu atrahwis, lai nabbadsineem un tahdeem, kam kristigas kohpschanas waijadseja palihdsieht warretu. No wiffu luhpahn atskanneja winna flawa; winsch pats stahweja sweschajam lungam blakkam apkauneees ka nabbags grehziweks un metta til ar rohklam, lai schee nu beigtu winna flawu dseedah. Pehdigi winsch newarreja wairs isturreht, winsch isbehdse no istabas sawā dahrsinā, fur winsch firdi dsilli pakustinahts beesā laubē paslehpahs.

Behz ¼ stundinas sweschajis lungs nahze winnam pakkat un sneedsa winnam ar laipnigu, labprahtigu smaidschjanu abbas rohkas, turklat tā runnadams: „Al, Tu deewabihjigs un ustizzigs kalps, Tu effi pee masuma ustizzigs bijis, es Tewi eezelschu par dauds!“

Mihlaj's Deews pat's manni schinni deenâ schê atweddis, ka lai es Tawu kluffu, labdarrigu darbofchanoh's pat's ar sawahm azzim redsetu. Bozeetigi un neapnikdams effi Tu schê zaur dauds gaddeem labbu fehllu fehjis, un Tu nepraffiji wifs, woi winna usdihgs un auglus neffih's Tew par labbu. Bet redsi, taggad irr pfaufchanos laiks atnahjis, un drihs Tu no mennis wairak d'firdeff.

Sweeschaj's lungs ahtri jo ahtri atwaddijahs un pasudda no dahrsina. Muhsu zeenijams ffohlmeisters zaur scheem wahrdeem istrauzeh'ts nedabbuja nekahdu atbidu neds jautafchanu sweeschajam preekschâ likt par to, kâ winnam schee wahidi saprohtami. Taggad weens pat's palizzis wezzaj's Friedefeld's krattija dohmig's galwu un nesinnaja nemas, kâ schohs flawas- un papreekschfluddinaschanas wahrdu's usnemt. — Winsch arr ilgal sawu wezzu galwu tadeht nelauffija; jo zit's darbs winnam bija preekschâ. Pehzpusedeenas deewakalposchana tappa eeswannita un Friedefeld's usuehma alk'al basnizâ sawu deenastu. Pehz nobeigteem Deewa wahrdeem winsch apmekleja pehz sawa eeradduma sawas draudses nabbagus un flimneekus. Un kad nu winsch walkarâ peekuffis, bet meerâ ar sawu deenas darbu sawâ kluffâ istabinâ atkaphahs, winsch wehl no wiffas firds tam mihkam Debbes- tehwan pateizahs par wiffahm tahm preeka pilnahm stundahm, ko schodeen bija peedshwojis. Ta sweescha lunga winsch arr wehl atgahdinajahs un aismigdams arr par winnu Deewu peelhds. Winna meegs bija kluff un salds, jo tas bija taijua zilweka meegs, ka dwehsele Deewa rohkas dufs.

Atkal pagahje weena neddeta, un muhsu mohdrigs ffohlmeisters bija sawas wezzas manschestera uhsas un islahpitas kurpes apgehrbis, lai jauku fwehtdeenasribtu laukâ sawâ dahrsinâ pawadditu, fur puklites flaisi seedeja un fur strasds atkal sawu mihlaku meldinu „Kas Deewam debbes leel walddiht,“ dseedaja — tad us weenreis pastes-puiss ar grahmatu tafschu pee fahneem ahtri zeemâ eejahje. Winsch peeturreja sawu duhkano pee ffohlas namma un pasneedsa ffohlmeisteram zaur lohgu pazzinu, baltâ papihri eestihu. „Naw ne kas jamakfa!“ winsch fazzija un laidahs prohjam.

Ffohlmeisters apluhkoja pazzinu no wiffahm pufsehm. Wirerakts winnai bija schahds: „Leberrechtam Friedefeld, bijuscham ffohlmeisteram Bernzeemâ.“ — Tad laifam taf man.

„Bijuscham!“ winsch brihrijahs un greesa pazzinu, kas winnam smaggi ka swins rohkas gulleja, aplahet un atradde, ka winna ar Konsistorias jeb basnijas teefas seegeli aissegeleta bija. „Bijuscham!“ winsch isbihjees wehl reisu eesauzahs: „Al tu mihlaj's Deews, tee lungi tur pilsehtâ nedsihs taf manni no deenasta.

Kad arr matti no daschadahm behdahm un ruhpehm jau balti palikkuschi, meefas un gars wehl jubtahs weffeli un spirgti pee darba! Bijuscham! Al, kahdas gan tahs sinnas buhs, ko schis leelaj's, farkanaj's seegelis aisslehd'sis? Bet kapehz kaweschoh's? Kas noteel, noteel wifs pehz Deewa prahta un ar winna palaufchanu!“

Winsch uslausa ar ahtru rohku leelo seegeli, bet winna rohka trihzeja un gandrihs, gandrihs palikka tam wezzam wihram tumfschi ap azzim. Weens salohzih'ts papihris iskritta — wehl oh'ts — un pehdigi wehl treschaj's. Friedefeld's fahere no scheem weenu kahds nu winnam pirmaj's pirkstos gaddijahs, isplat-tija winnu, eeskattijahs eekschâ, palikke bahs, un nokritte kâ nogihbis sawâ lehnu-krehlâ.

„To es jau dohmaju!“ winsch behdigi nopuhtahs. „Manna atlaischana! Gan schehliga, bet nedohd man nekahdu zerribu us wezzu deenu maisi! Issweests kâ negehligs kalps no ta wihna-dahrsa, fur gandrihs wiffu sawu dshwibas laiku pehz spehkeem esmu strahdajis, sehjis, stahdijis, nikus sarus nogreesis, subdojis un flazzinajis! Tas irr zeetfirdigi, tas lohsh wezzâ firdi.“

„Kas Deewam debbes leel walddiht
Us winnu muhscham zerredams!“
strasds ah'râ pee lohga dseedaja.

„Ja, ja, putnia,“ runnaja ffohlmeisters tahkat un mekleja apmeerinatees — „ja, ja, tew gan irr taifniba ar tawu jauku eepreezinaschanas dseesminu, bet pateesi, manna dwehsele irr nofkummuse un winnai wajaga eepreezinaschanas. Al Deews, mans Kungs, kapehz effi tu man tahdu gruhtu ffohgu uslizzis?“

„Bet ko Tu schehlojees un behdajees, ustizziga dwehsele?“ fazzija sweeschaj's lungs melnâ praklâ, kas pa tam starpam kluffu istabinâ bija eenahjis un ar preeka pilnu gihmi ffohlmeisteru ufflattija. „Laffi taf tahlaku, Leberrecht Friedefeld! Kad tas Kungs nemm, woi tad winsch newarr atkal diwlahrtigi un trihslahrtigi atdoht?“

Ffohlmeisters kehra ohtru papihri.

„Ka — kas?“ winsch ar atplehstahm azzim un ahtri pahrwehrstu gihmi fazzija — „kas, ehrgelneek's kehina pilli? fchetriamti dahlderu lohna? Es? es, wezzaj's Friedefeld's? Man buhs us tahm flaisstahm ehrgelneek's pils basnizâ spehleht, man buhs sawas rohkas us tahm uslikt un no winnahm debbeschligu flannu iswillt?“

„Nu ja, jel ja!“ sweeschaj's lungs atteiza. „Bet nu tahlaku, Leberrecht Friedefeld! Laffi taf tahlaku, wezza, ustizziga, deewabihjiga firds! Tur jau wehl weens papihris!“

Friedefelds panchma to, isplattija wiannu ar trihzedamahm rohkahm un sflattijahs celschä, un tad pluhda affaras no wianna azzim. Winsch pazehla galwu uf angfchu un firde dñlli pakustinahts issanzahs: „Par dauds, par dauds ta labba, af Kunge, preefch Tawa pasemmiga kalpa! Elawehts Deews, woi tas irr eespehjams, la man to tizzeht buhs? Es, Leberechts Friedefelds, tas wezzajs zeema-sflohmeistes, es, par Seminar-Direktora kungu eezelts kehina pilsehta ar astonisimti dahldereem lohna par gaddu! Es, tas nabgaga zeema sflohmeisterinsch, kas lihds schim par simts diwidemit dahldereem deeneja? Ne, af ne, tas irr fapnis, jeb mannas dohmas irr pawiffam fajuktuschas un skraida maldidamahs apkahrt.“

„Naw fapnis, bet pateefigs notiffums, mans mihlajs Seminar-Direktora un pils-ehrgelneeka kungs!“ sweschajs kungs fazzija ar laipnigu gihmi. „Zuhs effect nomohda! Un schè Zuhs rohkas turreet sawu laimi, jo schè papibri irr no konsistoruma israftiti un no muhsu wiffuschehlige semmes tehwa apstiprinati un paraktiti. Tur stahw wianna wahrd! Un nu buhs Zums preezatees un gawileht, jo mihlajs Deews irr Zuhs taggad weenä weeta nostahdijis, fur Zuhs dauds labbus un teizamus darbus wiannam par gohdu pastrahdaht warreet!“

„Osianna, gohds Deewam angstiba!“ laimigs sflohmeisters issanzahs. „Bet tomehr man japrassa, ar lo es mannä nabbadfibä un semmä kahrtä to esmu nepelnijis?“ —

„Atgahdinajeet tahs Kunga lihdsibas, kas usraftita Matteüs ewang. 25tä ned. no 14 lihds 23schai perschai. Tu gohdigs un ustizzigs kalps effi peetizzigs bijis pee masuma, es tewi eezelschu par dauds; ee-eij tawa Kunga preekä!“

„Bet Zuhs, zeenigs kungs, kas tad Zuhs ihsti effect, kas man tahdu leelu laimi pasluddinajeet?“ jaunais Seminar-Direktora kungs firde pakustinahts ar trihzedamu balsu fazzija.

„Es? Kas es esmu? nu ja“ sweschajs kungs atbildeja, „es esmu wihrs, kas isgahje melleht, un ka sohkus Deews waddija, la winsch atradda, lo melleja. Es esmu bihskabs Weiserts no kehina pilsehtas. Muhsu seminar-sfohla bija ilgi atstahtha lä atraitne, wiannai wajadseja preefschneeka. Tad es pahrbaudiju, wehleju un melleju ilgi, bet neatraddu. Pehdigi atstahju lepno pilsehtu, atstahju angstus laudis un dewohs semmiba raudsicht, lo tur nesaflappu. Arr schè es melleju ilgi un par wolti un mans prahts jau fahla schaubitees, lihds kamehr, mihlajs Leberoch Friedefeld, manna kahja Tawa kluffä dshwokli cestahjajs. Tur, mans draugs, tur es atraddu, lo melleju, tur atraddu pateefu deewabihjaschanu, pateefu

taisnibu, ihstu pasemmibu un ustizzibu, tur atraddu weenu Deewam padohthu prahtu, kas labbu darra ta labba deht un Deewa bauschlu deht; kas issehj bef ka sawds schuhnös sakrahtu; kas pats aisleedsahs, lai zitteem swehtibu nestu! un tad es fazziju uf mannu firde: „Schis irr tas wihrs, fo tu melle!“ Es reisoju uf mahju un isstahliju to muhsu mihlam semmes-tehwam, fo es redsejis un dsirdejis un fo pats isbau-dijis; winsch usnehma mannus wahrdus schehligi, un nu, mans mihlajs seminar-direktors, schè nu Zuhs redseet — ne mannu wabrdu, bet Zuhfu deewabihjigas darboschanahs — anglus. Nahz, nahz Tu ustizzigs kalps un ee-eij Tawa Kunga preekä!“

Abbi wihti apkampahs; abbeem bija azzis affaru pilnas — Leberechts Friedefelds fazzija: „Gohds lai irr Deewam angstiba, flawe un teiz wiannu, manna dweschle!“ Bet putninsch dseedaja tur starpä ar gaischu balsu:

„Kas Deewam debbestis seel walddiht
 Uf wiannu muhscham zerredams,
 Tam gribb tas wianna behdas fatddiht
 To brihuischti usturredams!“

Un nu irr tas stahsts beigts, un winsch irr notizzis Bernzeemä, pee Schlesigas rohbeschahm un kas to negribb tizzeht, tas ware pats tur aisteisoht un tur apjautatees, woi nu Bernzeemä jeb kehina pilsehta, tad weens jeb ohtris wiannam to notiffumu isstahstibs, ware buht seminora direktora kungs pats, ja winsch wehl dshwo. Un nu beidsiht wehl teilschu, la schis zeenijams wihrs nepalikka wiss lepnis un angstprah-tigs, bet ar tahdu paschu ustizzibu un mihlestibu, la winsch lihds schim sawu masu sfohlinau bija kohpis, tä strahdaja winsch arr taggad sawä jaunä, seelakä weeta un ammatä, fur winsch dauds jaukus anglus Deewam par gohdu un zilwekeem par labbu isaudsinaja. Bet tahdeem, kas tä darra, irr Deewa swehtiba sinnama.

—n—

1813tä gaddä.

(Stattees Nr. 20.)

„Zums irr labbi runnaht,“ atbildeja Elmene erriga, „jums irr saws wihrs un saws dehts. Zuhfu Willis irr weenigais dehts un tapehz jau to jums ne weens neatnems. Tad wehl jums irr sawi peezi woi feschu puischu, tee arr wiffi tatschu ne-ees, — juhs to war-rat isdarriht. Bet es, Tu mihlajs Pestitais! es nabgaga atraitne ar trihs dehleem, kas lihds schim manni un mahjas aplohpuschu un nu wiffi gribb prohjam skreet. Wiffas lectas un wiffi darbi paleel meerä. Wo es lai nu eesahfu? Un wai tad mehseffam to masuminu no muhsu nabbadfibas preefsch tahm

raibahn karra wihra jalkahn, preefich plintehm un sohbeneem krahuschi? Woi mums pehdigi buhs tohs sehnuß, sawas firds affinis, kappä nest — pascheem winnuß buhs tihfcham tur grubst eefichä? Ak, Sahlbantene, apdohmajat to, un tas Krischjahnis — to mehß newarram pajest. —

„Das irr wiß til neeki ween,“ fazzija Sahlbantene ar piftu balßi. „Juhßu Behteri jums ne weens neat-nemß, tam wehl nebußß 18 gaddi. Tam talßchu waijadsfehß mahjäs palift un jums palihdfeht; til dauds winsch jau arr prattihß, un kahdu selli arri atraddifat, jo deesgan atlikfees, kas newarr karrä eet; un pee juhßu reepneeka ammata jau arr newaijaga ne kahda missu wihra.“

„Nu, un mehß paschi? — mußßu puifchi un seffi eet wißfi, juhß winnuß jau bußfat durwis fastappufchi; mehß winneem islihdßam preefich karra wihra waijadsfibahn, lihds beidsamam grascham. Un mußßu Willis eet arr — sinnama leeta. — Mans wezzais un tas klibbais Muzis, tee paleet tai weetä. Zittadi newarr buht. Knappaki gan ees pee mums, pee jums un pee wißfeem; bet tas nekaisch. Pareetisam. — Un kad mußßu behneem pehzak atkal kà no jauna jaeefahl, tas irr labbi. Winnu tehweem un mahtehm arr tà patt bija, un tee tomehr pahretikluschi. — Tä es dohmaju, Elmene.“

„Ak, tà winna dechna,“ runnaja Elmene appalsch sewis, itt kà ismissuse sawas iskaißtas dohmas lohpa wahldama: „Ja, tà winna dohma un tad irr par welti, kalabb es esmu atnahkufe. Es dohmaju, winnai un Lihße buhs sapraschana un krestigs prahtß, un winnas us to dohmahß, ko effam norunnajuschas — dohmaju: bruchte bruchtganu peerunnahß, tatschu sawu paschu un ir winnas laimi ar kahjahm nespahrdiht un ne pohstih, bet —“

„Kas? Lai mußßu Lihße tam Krischjahnim to padohinu dohd: aistrabñt sehdeht un til besgohdigi Deewam un sawam lehninam neustizzigs paliftes!“ eesauzahß Sahlbantene ar krunlainu peeri un fahrteem waigeem: „Wè, kaunatees Elmene, ka juhß mannam behnam un sawam brangam jauneklum to wehlatees. Tizzat mannim, es arr tohs behnus pasihstu; tahdu neweikli manna Lihße nenemtu, lai arri es winnu Deews sinu zil mißlu turretu; un weenu neleetigu feewischku luttekli, kas tà us winna runnata, juhßu Krischjahnis patß ar kahjahm spahrditu no sewis prohjam. Un tas arr buhtu pa reiß.“

Elmene zehlahß no krehßla augschä un sawu kalla drahnu zeetaki sawilldama fazzija: „Ar Deewu“ un gahja us durwu pufsi.

„Na, kur tad nu?“ prassija Sahlbanta meißterene; „Wai negaidifat us mannu wezzo un us Lihße — winna

irr us behnina pee wefchas un tuhlin atnahkß. Tä jums to sliktu dußschu atkal usprißchinahß.“

„Resinnu wiß ka deht,“ atbildeja Elmene ar sibwu balßi. „Man irr zittur padohms jamekle, to jau no-prohtu. Juhß effat augstprahtigi un neßchehligi pee nabbagas atraitnes un mahtes behdahm un sirdeshstem. Ja mans Krischjahnis wehl us sawas mahtes balßi klausifees, tad winsch woi nu schä, woi tà, no tahdeem zilwefeem gan atrausees, kurreem ne firds, nedß wahrda naw winnu no ta breeßmiga nahwes zekka atpaktat greeß. To wehl gribbeju pasazzih, un nu ar Deewu!“

To runnadama wezza Elmene ar weenu pektaka palikufe, kamehr pehdigi pa durwim ahrä schaudamees tai jaunai, flaitai jumprawai, kas pat labban ar wefchas kurwi eefichä nahja, gandriß fruhßis eefrehja.

„Ak tu manna deeninä!“ ta Lihße eesauzahß, „Elmenes mahte! Tad ta man laime!“

„Lai wels juhß swehti, jumprawa!“ — eebreßjahß Elmene un bija prohjam. —

Lihße stahweja ilgu laifu, kà apstulbeta un negribbeja ne sawahm aufim tizzeht, tahdus breeßmigus wahrduß no sawas nahkamas — agraki til lehnas un mihligas wihra mahtes dsirdedama. Un istabä stahweja winnas mahte tà patt, itt kà peenaglotu un ismissuse. — Stoklas fahnß eespeeduse ta flattijahß us sawu meitu, itt kà prassidama: woi tas kahds neeka sapnis irr, woi pateestiba, ko mehß effam dsirdesjuschi un redsejuschi? —

„Basarg' Deews, kas tad mußßu kaiminenei notizzis?“ prassija Lihße: „Mamma, kas tè jums irr bijis?“

Us reißu atkal gaddijahß Sahlbantenei dsihwiba laulßß un galwu krattidama ta atkal eesahja:

„Tad lai labbaki pehrkõs starpä speer! Til negudras leetas man sawä mußschä naw gaddijuschahß! kas tè mums irr bijis?“ fazzija winna us sawu meitu pagreessdamees: „Ta dumpja, bailiga memmite waid un puffojahß par karru un par to, ka winnas trihß sehni arr gribb eet tehwu semmi glahbt un aistahweht, ir tas Krischjahnis. Un eedohmajahß: es un tu, mums walgajoht winnam eerunnah, lai tas mahjäs paleet, lai kahßas taißa un par meißteri zekkahß. Un kad es winnai lehnä garrä isleizu, kà mehß par to dohmajam, tad winna pilna ar gipti un schulti, lahdedama un swehredama man wirßu un — — tu jau arri sawu swehtibu dabjuß; — tas mums tè irr bijis.“

„Ak Deews, mahte, winnai arri deesgan grubsti irr, ja tai wißfi trihß buhtu jaatlaisch,“ eesahka Lihße. Bet winna nedabbuja isrunnah, jo tanni azzumirkli durwis tappa wallä rautas un jaunß, flaitß puifß

kristdams un klupdams eestrehja un Lihfi aplampa: „Winnehts, winnehts, urrah! es esmu tas pirmais — usnemtais!” — ta Krischjahnis sauza, samu zeppuri greeftos sweesdams. „Lihfite un mahte, juhs tak zittadi newarrat wehletees? Es esmu us karru peemeldejees, un juhs jau arr negribbesat, lai es mahjas paleeku!”

„Krischjahn!” sauza ta meitene. „Krischjahn!” sauza mahte, kad tahs wiinu ceraudsija. — Tad fritta wiinam ap kaklu weena pehz ohtras, raudaja un smejhahs, glaudija wiinna gaischus mattus un fluhpstija wiinna azis: „Krischjahn! woi teescham

usnemts effi? Tu tas pirmais effi? Wai tew tublin prohjam jaeet? — Bet meisterene fahnos stahwedama, flattijahs ar firds lihgsimibu us to preezigu pahri, un ar samu plattu rohku puifim us plezzeem fisdama ta fazzija: „Tas irr pa reisi! Tu effi brangs lehns un ta tu delde Deewa un lehnina preekscha sawas mahtes greklus. Tik effat drohschi, Lihse, Krischjahn! tahdeem labbeem behrneem newarr flitti klahtees.

„Ko? Wanna mahte? kas irr ar mannu mahi?” praffija tas jaunelis, ar sabaiditu gihmi un ahtru balsi.

(Uf preekschu wehl.)

S l u d d i n a s c h a n a s.

No Kalnamuischas pagasta teefas tohp zaur scho sunams darrihts, ta **5. Juni** f. g. preeksch pufsdeenas pullsten **11 Kalnamuischa** no pagasta magasihnes 750 puhri rudsu, 450 puhri meeschu un 600 puhri ausu us wairakshlischanu taps pahrdohdi. Tobs rakstus kahda wihsē ta labbiba pahrdohla taps, warr — bes swehtdeenam un swehtkeem — it deenas pee schihs pagasta teefas redseht dabbuht. 3

Kalnamuischas pagasta teefa, tai 17. Maiji 1865.

(Nr. 161.) Pagasta wezzakais: S. Tuckme et.

(S. W.) Pagasta teefas-schriweris: W. Saque.

No **Bramberges** (Brandenburg) frohna pagasta-teefas tohp wiffi tee, kam kahdas taisnas parradu praffischanas pee ta nelaika Jehka bmu ischa s kalpa **Petera Sarrina** atstahyas mantas buhtu, — zaur scho usaizinati, ar sawahm parradu praffischanam lihds **Sto Juni** f. g., kas par to weenigo isslehgschanas terminu irr nelikts, — scheid pee-

meldetees; jo wehlat wairs neweens ne taps klaushts! — Tapat tohp wiffi tee, kas tam Peteram Sarrinam ko parrada buhtu paliktuschi, zaur scho usaizinati, lihds angshminnetam terminam sawas parradus scheid peerahdiht; turpretti, kas to ne darrihs, ar dubbultu maffu taps strahpeit.

Wezz-Blatonē, tai 4ta Maiji 1865.

(Nr. 814.)

Preefchdetajs: D. Kronberg.

Teefas-schriweris: A. Allen.

 Sehla, kas labbi diht, preeksch fehshanas warr dabbuht **Rihga Tohrna-kalua**, **Sawertfina nammā**, fur tas usrakts: labba dwehsele. 3

S f k a p t e s

pahrdohd

Eduard Bruns & Co.

Rihga, leela pilles-eela Nr. 14.

Ta Engelischnu magasihne

A. Th. Thies's Rihgā,

Schweinfurtha nammā us kalku un walles eelas stuhra, pahrdohd par lehtu maffu tikpat leelumā kā masumā wifslabbakas Steieru isfaptes, dsirkles un wehl zittas tahdas leetas. 1

Rabbibas un prezzu tirus Rihgā tai 22. Maiji 1865 un Leepaja tai 22. Maiji 1865 gaddā.

Maffaja par:	Rihgā.		Leepaja.		Maffaja par:	Rihgā.		Leepaja.	
	R.	S.	R.	S.		R.	S.	R.	S.
1/3 Tschetw. (1 puhru) rudsu . . .	1	80	1	80	1/2 puddu (20 mahrz.) dselses . . .	1	—	1	10
1/3 " (1 ") sweeschu 275 —	3	—	4	—	1/2 " (20 ") tabaka . . .	1	25	1	50
1/3 " (1 ") meeschu 140 —	1	50	1	50	1/2 " (20 ") schichtu appian . . .	—	—	4	—
1/3 " (1 ") ausu . . . 110 —	1	20	1	15	1/2 " (20 ") schahw. zuhl. gaff. . .	—	—	—	—
1/3 " (1 ") siru . . . 225 —	2	75	—	—	1/2 " (20 ") frohna linnu . . .	2	20	2	—
1/3 " (1 ") rupju rudsu miltu . . .	1	90	2	—	1/2 " (20 ") bracka linnu . . .	1	15	1	20
1/3 " (1 ") bihdeletu 250 —	2	75	3	—	1 muzzu linnu sehllu . . . rub. lihdi . . .	—	—	—	—
1/3 " (1 ") sweeschu mitt. . .	4	—	4	25	1 " filku . . . 11/4 . . .	11	75	10	—
1/3 " (1 ") meeschu putrainu . . .	2	50	2	80	10 puddu farkanas fahls . . .	6	25	7	—
10 puddu (1 birkawu) seena . . . 4 rub. —	4	50	4	—	10 " baltas rupjas fahls . . .	6	—	6	—
1/2 " (20 mahrz.) sweesta 6,00 —	6	50	5	—	10 " " fmalkas fahls . . .	5	50	6	—

Leepaja amahkuschi 51 fuggi, aischguschi 49 fuggi.

Abilidedams Awischnu apgahdatajs: R. Schulz.

No zensures atwehlehts. Jelgawa, 25. Maiji 1865 gaddā. Nr. 88.

Drukhts pee J. W. Steffenhagen un debla.

(De klahl peelikums: Wasnijas sinnas.)

Beeliffkums pee Latw. awischnu 21aja nummura.

Zetturdeenà, tanni 27. Lappu mehnescha deenà 1865.

Weens Kungs, weena tizziba, weena kristiba.

Bittu grunti neweens warr list, pah to, kas listis irr, kas irr Jesus kas Kristus. 1 Kor. 3, 11.

• Wehrmindera ammats.

3.

Beidsoht redsesim kahda wehrmindereem alga un kalabbad schis ammats til dauds tohy lam mahts? —

Wehrmindera-alga?! — Kahda jums alga, mihlee wehrminderi? — Pee mums Widsemme pawehleschana isnakuse, laj wiffas draudses wehrmindera-kungti gruntigi ismekle, kahda alga wehrmindereem, kahdas atlaischanas un brihwibas scheem no saweem pagasteem dohtas par to puhlinu un par to laika-kaweschanu, kas winneem Jareds. — Zil lihds schim esmu dabbujis dsirdeht, Widsemmes basnizas-wehrmindereem wiffur schkubschu-braukschana essoht atlaissta, wairak ne kas, — un pat scho masu alga zits pagasts sawam wehrminderim gribboht atraut! — Breeks mums buhtu, us preekschu dsirdeht, ka zittas draudses alga winneem leelaka! — Laj tai kummissionei, kas no waldischanas ezelta, ka par scho leetu skaidribu laj sagahda, jelle isdohtohs isdaricht, ka wiffceem wehrmindereem buhtu gohda-alga weenahda. — Bet teem wehrmindereem, kas kahro kahdu naudas-lohni dabbuht, teem japeeminn, ka winni nau neds mahzitaji, neds skohlmeisteri, kam wiffi zitti daebi japamett, laj sawu ammatu warretu kohpt un kam buhtu ammats japamett,

ja draudse winneem deenischku maissi nedohtu. — Wehrmindereem turprettim un wehrmindera-kungeem jau pahrtischana un deenischka maise bes winnu basnizas ammata un muhsu tehwi-tehwi schohs abbus ammatas eezeldami, tahdus draudses lohzeklus imeklejuschi, kas no mihlestibas dsichti, gribbeja buht Deewa draudses mantas-fargi un uppuru wakneeki, kas paschi sawu maissi nopeln ar sawahm rohkahm un kam kahda mahja, no ka dschwobt. — Ta schkubschu atlaischana til weena gohda alga par to, ka wehrmindereem pee bubweschanas basniza, mahzitaja-muischa un skohla laifs jakawe. Kahda tad nu ihsti wehrmindereem ta pilniga alga? — Labba sinnama firds. — Kas tizziba strahda tam Kungam par pateizibu, kas par welti winnu atpirzis un atpestijis no grehkeem, no nahwes un no wella, — tam tas Kungs jau schd wirt semmes labbu sinnamu firdi mahl doht; kas lepniba sawu animatu kohpdams par zitteem draudses-lohzeekteem pa-augstinadamees, tam tas Kungs scho alga atrauf. — Dhtis algas gabbalg gohdigem wehrmindereem draudses mihlestiba un draudseseenaidneeku eenaidiba. Gohds tewim, mihlajs wehrminderi, kad wiffi netizzigee tewi eenihst ka puhze un sikhspahene fauli! — Gohds tewim, kad tizzigee, nabbadsini, atraitnes un bahrini tewim mihlake draugi! — Taws wahds debbesis peerakstihst!

Kalabbad schis ammat's til dauds tohp lammaht's?
 — Weenkahrt talabbad, ka pasaul's behrni latru ammatu lamma, kas zelt's Deewa draudsi kohpt un fargah't; pasaul's behrni tewi slaweh's, ja Jesus draudses gohdu pahrdohsi un pasauli slawesi. — Dhr-kahrt talabbad, ka dauds wehrminderi sawu ammatu nesaproht; s'chee par sawu pagastu grihb waldih't, jeb'schu winni par tees'as wihreem nau zelti; s'chee mekle sawu gohdu, ne Jesus draudses gohdu. Kur tahds wehrminderis strahda, tur tee wahjee dabbu apgrehzi bu redseht un pat tee tizzigee schaubah's, ja nau ittin stipri tizziba un ja nemah't is-s'chirt to ammatu no ta grehzi ga zilwela, kas to ammatu nemah't kohpt. Kur draudse wehrminderi saproht, ka winneem gar-rig's ammat's, un ka winneem wispirmak pascheem jadsennah's pehz debbesu-walstibas, tur swehtiba draudsei un mahzitajam. — Jauns mahzitaj's, ammatu usnemdam's gan pasihst grahmatas, gan mah't spreddiki teikt, bet laj spehzi g's buhtu kahds buhdams, tatschu to draudsi winsch wehl nepasihst. — Swehtih't winsch buhs, kad tizzigi wehrminderi winnam klah't stahweh's ar sawu padohmu, kad s'chee winnam azzis ne-aptumschoh's ar mihlsteem wahrdeem, bet ka tizzibas beedri beedrim mihligi rohkas sneeg's. — Pateizoh's Deewa preekscha katram wehrminderim, kas ajs muggur mannu gohdu aiss'tahwejis un azzis man fazzijs ar lehuu un pasemmigu prah'tu, fur es labbi nebiju darrijs, jeb kas draudsei nepatih't! — Kas mihli un pasemmigi sawam mahzitajam padohmu dohs, tas pateizibu dabbuhs, kas rupji un lepni ar winnu runnah's, tam schis arri jau sinnah's atbildeht ka krittigam mahzitajam peeklahjah's atbildeht. Nu wehl peeliksim beids'oh't klah't basnizas liffum's par wehrminder'a ammatu, fur arri winnu laizigee darbi peeminneti:

Basnizas liffumi par Ewanjelisku Luttera draudschu wehrminder'eem, no Kreewu Keisara apstiprinati.

(§ 488.) Wehrminder'a - lungeem pee basnizas mantas-kohp'schanas un eeksch basnizas-waldischanas leetahm ta fauzami semmneeku basnizas-wehrminderi tohp peelikti klah't par palihgeem. Schinni ammat'a jazelt ustizzami semmneeki eeksch wiffahm semmneeku un kolonistu draudseh'm.

(§ 489.) Baltiskas juhrmallas gubernementis til tee ween tohs wehrminderus drihst uszelt, kam pascheem eeksch draudses nekustama manta peeder (us dsimtu). — draudses wehrminder'a lungi winnus apstiprina, pa-preeksch mahzitaja padohmu ispraffijuschi. — Jauna wehrminder'a wahrds wiffai draudsei ja-isfluddina. — Wehrminder'u skaitlis no'spreecham's pehz draudses lee-

luma un pehz muischu un zeemu leelaka waj masala skaitta.

(§ 490.) Pehz 3 gaddeem tohs paschus wehrminderus atkal no jauna war ezelt. — Kad kahds wehrminderis sawa ammat'a negeldigs, tad wehrminder'a lungi winnu war atlaist latru brihd.

(§ 491.) Kur lihds schim wehrminder'eem bijuschi ihpaschi brihwibas un atweeglinaschanas, tur tapat arri buhs palikt us preekschu.

(No Keisara apstiprinati peeliklumi pee basnizas-liffumeem.)

(§ 108.) Draudses wehrminder'a-lungeem un mahzitajam peekriht par wehrminder'eem ustraudsiht.

(§ 109.) Draudses wehrminder'eem zeeti jafarga un ja-uslukko draudses lohzektu dschwoschana un buhschana, bet wis wairak behrnu audseschana un mahziba mahjäs. — Winneem peenahkash usman-nigi uslukoh't kauschu kaunus eeraddumus un grehkus, tohs pamahziht, kas dohdah's us kauneem zeekkeem un mahzitajam par to sinu doht.

(§ 110.) Draudses wehrminderi arri usskattah's par zeema-s'kohlmeisteru dschwoschana.

(§ 111.) Kur kahda leeta noteel ihpaschi wehra seekama, tur wehrminder'eem ta japeerahda waj mahzitajam, waj draudses wehrminder'a lungeem.

(§ 112.) Wehrminder'eem peenahkash pee Deewa kalposchanas basniza klah't buht un pee laika mahzitajam peeteiktees pirms Deewa-wahr'di eesahkash. — Kad paschi basniza nah't nespehj, tad winneem sawa weeta ja-aissuhta zits kahds gohdigs wih's.

(§ 113.) Swehtdeenäs un swehtkös, ka peenahkash, basniza atuahkuschi, winni mahzitajam us-dohd wiffus flimmneekus. — Bet ja fur zelkash kahda bailiga lih'pama sehrga, ta wehrminderi mahzitajam bes laweschanahs arri neddet'a par to sinu dohd, ir pee laika winnam usdohd, waj teem flimmeem grihbah's, eepreezinaschana dabbut no Deewa wahrdeem.

(§ 114.) Winni arri us to uslukko, ka deenestalaudis, waj zitti draudses lohzekti no semmajas kahrtas pa swehtdeenahm bes waijadhibas netohp aiskaweti, Deewa namma eek. — Kur waijadsigi, winni to leetu usdohd waj mahzitajam, waj wehrminder'a lungeem.

(§ 115.) Kad basniza kas neleetigi noteel un kad Deewa kalposchana tohp aiskaweta, tad wehrminderi mahzitajam pehz winna weleschanahs, ka peenahkash, palihds wiffu neleetigu buhschana sawaldih't un us to gabdah't, ka wifs labba sinu noteel.

(§ 116.) Wehrminderi sawa basniza fanamm wiffus uppurus un draudses dahwanas preeksch basnizas.

(§ 117.) Kad jauns mahzitajs draudse eveddamis, tad wehrmindereem waijaga klagt buht.

(§ 118.) Pee wiffahm basnizas-pahrlykfoschanahm eefich draudses winneem arridsan peenahkajs klagt buht. —

(§ 119.) Kad draudses lohzeklus fasaug, par basnizas leetahm farunnatees un padohmu spreest, tad ittiu ihwaschi wehrmindereem veenahkajs, atnahkt us tahdeem kawenteem, jeb draudses-fanahkschanahm.

(§ 120.) Us behrehm winneem irr usdohts, us to raudsicht, ka wiss labba sinna noteek un ka fahrkus bedre elaisich, ka peenahkajs.

(§ 121.) Pee wiffahm draudses buhweschanahm wehrmindereem ja-uslykfo, ka wiffas buhwemas leetas — (materjable) — riktigi tohp peewestas un ka darbineeki tohp stelleti, ka pawehlehts un salihkts.

(§ 122.) Kad kahd' reisi kahdas basnizas-pawehleschanas jeb zittas grammatas par basnizas waijadsi-bahm rakstitas, par pasti newarretu suhticht, tad wehrmindereem peefricht, tahdas grammatas riktigi apgahdaht. —

* Par kappu mahneem.

Muhsu Latweeschu tauta deemishehl wehl dauds leetas mahnu kalpone! Katrs to warr fajehgt, kas tikfai tumfibu un gaismu mahf ischikirt. Schē peeminneschu weenu eeraddumu, kas ne tik ween rettumis roh-nahs, bet rahdahs eefehlis ar itt' dsiklahm un garrahm un stiprahm faknehm gan drihs zaur wiffu Latweeschu tautu. Allaschihn no kappeem tee seedi suhd, ko tee palkateji teem faweeem aismigguschēem par mihlestibas un gohda sihmi pee frustina peefehjuschi. Tapat allaschihn no teem kappu frusteem schkehpelites tohp atgrees-tas jeb atskalditas. Kapehz kas ta noteek? — Ne par spihiti teem, kas tur duff ne no eenaida teem kas tohs kappinus kopyj, bet par glahbschanu kahdahm meefas kaitehm. Tahs preewihtes un bantites no kappu seedeem effoht derrigas lohzeclu fahpes dseedi-naht, kad apseen ap to fahpigu lohzecli. Da frusta schkehpelite, kad isbalktoht fahpigu sohbu, remdesoht tahs fahpes. Zil reisahm nahf kautini ar affarahm pee fawa mahzitaja suhdsetees par aplaupiteem kappeem un paschi schee suhdsetajees tizz teem pascheem mah-neem un warrbuht paschi zittus kappus aplaupijuschu fawahm fahpehm fawa reisa glahbschanas mekledami. Wai par to mulkibu un tizzibas truhlumu! — Mihlee, apdohmajeeet jele: grehks tatschu buhs no fwehtas kapehtas ko laupiht, grehks tatschu buhs no fwehtas, Deewam atwehletas meera weetas zitta zilweka gohda un mihlestibas sihmes nosagt. Juhš paschi to neleeg-fitees: Juhš paschi peerahdeet fawu grehku, jo juhš

nemdami nenemmat bes nekahdas atlihdsinaschanas. Preewihtē waj banti nemdami, dsiju juhš tai weeta aptinnat, waj arri naudu juhš noleekat, zil redsedami. Waj nau ta? Zittadi jums irr bail, ka tas mirronis jums fawni neparahdahs atrassicht, ko winna kappam effat sagguschu. Waj tad paschi nepeerahdeet tahdas bailēs fawu wainu, juhš mahnutizzigee? Apdohma-jeet jele, zil tablu effeet no tizzibas zella pallihduschu! Weens: nomannidami, ka grehks, tomehr juhš to darreet! Dhtrs: juhš dohmajeeet fawu grehku ar nau du jeb ar zittu kahdu neeku atlihd sinah! Ko tad warretu zilweks maffoht, laj fawu dwehfeli is-pirktu?! Treschajs: juhš zaur grehku zerreejat labbumu kahdu waj wesselibu panahkt. — Waj nesinneet, ka „grehku nopelns“ newa wesseliba bet „nahwe“? — Zetturtajē: jums irr bail no ta mirrona, bet no ta dsihwa Deewa jums nau bail?! Wai Deewin, ja-falka prahtin nahz mahja! tizzibin, nahz mahja!

Teescham prahtin un tizzibin, nahz mahja! jo wiffi mahni zehluschees no mulkibas un no skaidras tizzibas truhkuma. Neekōs un grehks palihgu mefle, kas ne-sinn tur ihsti labš padohms un ihstēns glahbejs atroh-nams. Tapehz laj Deewe muhsu Latweescheem wairo pilnigas, wehrtigas skohlas un basnizas un skohlās Deewa wahrda sapraschanu un zeenaschanu, tad tee-scham arri tee mahni isnihts, ka migla spohschā fau-litē un muhsu behrni warr buht ar Deewa palihgu wairs nebuhs kappu seedu laupitaji. N. B.

* No Bauskas.

Borošmindeš pagastā jau no fennakeem laikeem ar skohlas buhšchanu labbi gahja us preekschu. Melaisis leeskungs Schöppingk muischas ehrbergi skohlu eezeh-lis, pats no fawas kabbatas skohlmeisteri usturreja; pagastam tik bija japeewedd skohlai siltums. Bet kad ehrbergi preeksch behrnu skohloschanas deesgan ruhmes nebij, tad barons apnehmahs, jaunu skohlas nammu likt taisicht ne taku no muischas, egtu meschmallā. Bet Deewe to drihs aizinaja no schihs pasaulēs un wiafch ar meefigahm azzim scho ehlu wairs nedabbuja redseht. Pehz barona mirschanas Borošmindeš muis-chas pahrluhkotajē, wiffa leeskungs Liewen, aismig-guschā nodohmu lilla isdarriht. Weidsamā pawaffarā fahza pee skohlas namma strahdaht, darbs gahja ittin labbi no rohkas, tā ka jau schinni paschā ruddeni jaunā ehkā warreja ee-eet dsihwoht. Dohmajū, buhs wiffsmulkakajs skohlasnams wiffā Bauskas aprinkē. Irr no kofteem pehz jaunās mohdes ar kofti leeseem leegeem buhwehts; gan no schihs ehlas buhwmeistera ismannigu rohku warram nomanniht. Ruhme arri dees-gan leela. Skohlas istaba labbi prahwa, 700 □peh-

das. Kad nu 70 floblneeki tur tohp flobloti, tad isnahf uf ikweena 10 □ pehdas ruhmes. Dvtrā tahschā irr prahwa gullama istaba preefsch sehneem un appalschtahschā atkal preefsch meitahm. Ka pagasts un muischas waldischana ar preeku pee schi darba gahjuschi, to ware manniht no ta, ka floblas namš tif ahtrā laikā gattaws tizzis, jebfchu nau wis mafs; jo irr 10½ affi garfchs un 6 affis plats. Muischā dewa wiffu pee ehlas wajadsigu materialī un ammatneeku mafs; pagasts tif materialī peewedda un leezneeku (strahneeku) fubtiija. Sinnamš, ka ehka wehl nau ittin gattawa, jebfchu gan jau eefschā dšihwo. Floblas namš muischai mafsahs, kamehr nahks pawiffam gattaws, lihds 3 tuhst. rubteem. Naw wis neeka nauda. Ketti tahdu pagastu warr atrast, ka Borosmindeš irr. Wiffu, ko pagasts apnemmahs, to winsch arri tikpat ahtri isdarra, un tas nahf no ta, ka pagastam irr freetna galwa. Borosmindeš pagasta teefas wezzalajs *) tahds wihrs, kas sawu weetu pareisi un freetni ispilda, un tur, fur gan warretu pawehleht zitteem ko isdarriht, winsch pats rohkas peelee. Paschā eefwehtischanas deenā, Nowemberi pagasts norunnaja wehl wat schinni seemā floblai stalli taišht. Es tizzu, ka lihds pawaffarai tas buhs gattaws. — Gefwehtischanas deenā bes pagasta laudihm un zitteem pahrohbescheeem arri bij atnahkuschī Vauskas aprika prahwesta tehws Conradi un wehl zits weens jaunš mahzitajs lihds ar draudšes mahzitaju. Zeen draudšes mahzitajs fapulzejuschohs usrunnaja ar pirmas Atwentes lekziona wahrdeem, israhdidams: kapeh; taggad wairak floblas zellahs ne ka preefschlaikōs. Winsch fazzija, ka tas nenoteekoht tapeh; ka taggad mahzitaji, leekungi, augšts Krohnis un ir paschi laudis wairak pee ta publejahs. — itt ka zitt reis laudis buhtu rohkas flehpi turrejuschī, — bet tapeh; ka peh; lekziona wahrdeem nakts jau pagahjuse un deena austoht. Preefscheji zilweki semmi fataiřijuschī, taggadeji sehjoht, pehznahkami plauschoht. Tadeht nepareisi preefschejus laikus teefah un no taggadejeem leelas leetas pagehreh. Kad gaisma jau aufuse, tad arri wajagohht gaismā staigahht, un tas noteekoht tad, kad galwa peepildita ar derrigahm sianahm un firds no Kristus mihlestibas atkal fasilidita. — Prahwesta lungs par scho beidsamu leetu arri kahdus wahrdus runnaja, fazzidams, ka floblas peepalihdsiht zilwekam pee schihm abjahm pehdigahm leetahm tapt, bet tad tif ween, kad floblmeisters pats Kristu apwilzis; jo mahziba bes labbas preefschihmes dauds ne-eefsehjoht.

*) Winsch arri basahzas wehrminderis.

Beidsiht wehl prahwesta lungs pahrklausinaja tohs behrnus, kas pa waffaru bij wezzā floblā mahziti kattismi un bihbeles stahstōs, kas jaunajs mahzitajs behrnus pahrbaudija eefsch semmes avrakfischanas, pats floblmeisters Zeemald behrneem likka rakstih un wehl kahds zits floblmeisters winneem usdewa no galwas rehkinahht. — Wispehdigi zeen. draudšes mahzitajs leekungam, winna weetneekam, muischaskungam un pagastam pateizibu fazzijis un floblai Deewa swehtibu nowehlejis wehl peenehma seemas behrnus. — Laj Deews dohd, ka schis namš jo driht paliktu par to weetu, no kurrenes par wiffu pagastu swehtiba isplefchahs, un uf to laj Deews swehti jauna floblmeistersa publiuu to labbi isdarriht, jo labba gribbeschana winnam irr gau.

J. K.

Pehterburgas Jesus basniza

uf-faukti: Kondrat Bortanow atl. unteroffizeers un Marri Grudin no Ramas; Juris Kember atl. zirullniks im Smoseja Michailowa no Kostromas; Karelis Kalnin kalleja-meisters Balsmannē ds. un Janette Henriette Kroy, Jelgawā ds.

a i s m i g g u s c h i: Jannis Jurjat, rekrutis 22 g. w., dšintene nestunama; Semailoff Andrusoff, polizefahs saldats 52 g. w., dšintene nestunama; Kappin Jakuboff Kleime, atl. sald. 45 g. w., dšintene nestunama; Karelis Wilhelm-Johns, Jesus-basnizas fullainis, 47 g. w. Kursemne ds.; Jahnis Matwei, saldata behms, 3 g. w. Leepajā ds.; Sander Katweitis (Ketiř) atl. sald. 47 g. w. dšintene nestunama; Pehteris Geriet rekrutis, 21 g. w., dšintene nestunama; Zeene Martinoff saldata atraitne no Kursemes, 67 g. w.; Johann Kaleefchus, sald. no Kursemes, 34 g. w.

Mihgas Jahna draudšē

uf-faukti: Kriřchjahns Wehwer ar Margarethe Preedneek; Jakob Siwart ar Elise Grohp; Peter Meelehn ar Greete Lahze; Jakob Bulle ar Anna Grinberg; Karl Kalning ar Elise Wihl; Promul Petrowitsch Pofsch ar Greete Dombrowski; Jakob Rahmel ar Elise Bailigs; Jahn Ritter ar Anna Putning; Martin Michel ar Katharine Tokarew.

a i s m i g g u s c h i: Johann Niere, 61 g. w.; Katharina Karoline Martha Ohseling, 7 g. w.; Karl Theodor Rosenthal 1¼ g. w.; Mikkel Karelking, 29 g. w.; Jakob Tschunkur, 61 g. w.; Jahn Wista, 42 g. w.; Heinrich Georg Leeping, 8 nedd. w.; Andreas Fiechmann, 55 g. w.; Fritz Grzel, 63 g. w.; Jahn Birkhahn, 40 g. w.; Robert Zikunde, 50 g. w.; Martin Lih; 26 g. w.; Martin Schalland, 23 g. w.; Bernhard David Sezamitet, 3 g. w.; Thomas Boldemar Gaile, 10½ mehu. w.

Mihgas Mahrtina draudšē

uf-faukti: Zimprawn. frohdstneeks Mahrtinsch Liber ar Karlina Emilie Weiland.

a i s m i g g u s c h i: Greete Jurri, atraitne, 60 gad. wezza.

Basnizas un miffiones sianu rakstijajs: Gotthard Bierhoff.

No zensures atwehlehts. Jelgawā, 22. Maijē 1865tā gaddā. Nr. 86.

Druffahs pee J. W. Steffenhagen un dehta.